

Dana Barbu

G*hidul juridic al părinților*

Universul Juridic
București
2013

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2013, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris
al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE ȘTAMPILA
EDITORULUI, APLICATĂ PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BARBU, DANA

Ghidul juridic al părinților / Dana Barbu. - București :

Universul Juridic, 2013

ISBN 978-606-673-093-8

342.7-055.52(498)

364.65-055.52

REDACTIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.666**

email: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

DISTRIBUȚIE:

tel.: **021.314.93.15**

fax: **021.314.93.16**

email: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

*Copilor mei,
Alexandra - Filoteia
și
David - Andrei*

Concepută ca un dicționar pentru o mai ușoară utilizare, cartea de față ghidează cititorul în vederea cunoașterii și înțelegerii drepturilor, beneficiilor, limitelor și obligațiilor celui ce este membru al unei familii ca părinte, soț sau copil.

Lucrând mult cu membrii familiilor, în special cu mame și copii, am observat nevoia acută ce există în cunoașterea drepturilor și a obligațiilor pe care le au. Sunt extrem de multe situații în care mamele își pierd dreptul la indemnizații pentru că le lipsesc câteva zile pentru a avea stagiul de cotizare realizat, ele neștiind care este acesta; sunt copii care nu își mai pot recupera alocațiile pentru că nu au știut că există un termen în care pot face acest lucru; sunt femei ce rămân într-un mediu familial violent deoarece nu știu cum le poate proteja statul prin centre speciale sau nu cunosc instrumentele de care dispun pentru a se proteja împotriva agresorului.

De aceea, prezenta lucrare dorește să vină în sprijinul cititorului prin explicarea noțiunilor juridice cu care are de-a face fiind membru al unei familii, urmărind diminuarea situațiilor în care se pierd beneficii din cauza necunoașterii existenței acestora sau a condițiilor ce trebuie îndeplinite.

Termenii au fost aleși în funcție de împrejurările fericite sau mai puțin fericite prin care poate trece un părinte sau soț/soție precum maternitatea/paternitatea sau violența în familie și de relațiile în care se poate afla la serviciu, cu reprezentanții școlii copiilor ori cu autoritățile statului. Unind într-un singur loc termeni din mai multe materii ale dreptului precum dreptul familiei, dreptul asigurărilor sociale, dreptul muncii, dreptul penal sau dreptul civil, cartea are în vedere aspecte precum căsătoria, rudenția,

autoritatea părintească, divorțul, violența în familie, infracțiuni contra familiei, protecția maternității la locul de muncă, drepturile salariatului, concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate, învățământ, beneficii de asistență socială sau pensii. De asemenea, sunt cuprinse și noțiuni ce fac referire la proceduri prin care un membru al familiei poate să-și apere drepturile dacă acestea i-au fost încălcate sau poate să-și soluționeze o situație conflictuală apărută din nerespectarea unui drept. Astfel, cititorul poate găsi informații despre arbitraj, mediere sau instanța de judecată.

Noțiunile sunt prezentate în ordine alfabetică. La sfârșitul explicațiilor date pentru fiecare noțiune este trecută și **legislația**, mai exact actul normativ în care noțiunea respectivă este prevăzută pentru ca în cazul în care cititorul simte nevoie să afle și mai multe detalii să știe unde să le caute. Acolo unde este cazul a fost trecută și **instituția publică** ce poate oferi mai multe amănunte cu privire la noțiunea respectivă sau unde se pot face sesizări în legătură cu încălcarea dreptului explicat ori unde trebuie depus dosarul pentru obținerea beneficiului în discuție. De asemenea, acolo unde s-a simțit nevoia exemplificării unei situații, cititorul poate găsi și un **caz concret** al unui membru de familie ce a trecut printr-o situație similară. La finalul lucrării, se găsesc și **datele de contact** ale autorităților sau instituțiilor teritoriale care pot ajuta cititorul în acordarea unui anume drept.

Într-o societate în care informația înseamnă putere aceasta carte este indispensabilă oricărei familii pentru ca membrii săi să-și cunoască drepturile și obligațiile și să le înțeleagă. În același timp, cartea de față poate fi un instrument folositor celor care își dedică timpul prin profesiile lor familiei, în general și copilului, în special: asistenți sociali, profesori, mediatori sau juriști.

Finisată în Postul Sfințelor Paști, mă închin în fața Maicii Domnului și mulțumesc și oamenilor care au făcut posibilă apariția acestei cărți exprimându-mi, în mod special, recunoștința față de părinții mei și aprecierea față de soțul meu, mereu aproape, sprijin și exemplu.

Abandonul de familie – Săvârșirea de către persoana care are obligația legală de întreținere, față de cel îndreptățit la întreținere, a uneia dintre următoarele fapte:

a) părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, expunându-l la suferințe fizice sau morale;

b) neîndeplinirea cu rea-credință, a obligației de întreținere prevăzute de lege;

c) neplata cu rea-credință, timp de două luni, a pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească.

Abandonul de familie sub una dintre formele prevăzute la lit. a) și b) se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă, iar în forma prevăzută la lit. c), cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părților înlătură răspunderea penală. Dacă părțile nu s-au împăcat, dar în cursul judecății inculpatul își îndeplinește obligațiile, instanța, în cazul când stabilește vinovăția, pronunță împotriva inculpatului o condamnare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile de aplicare a suspendării condiționate așa cum sunt ele prevăzute în art. 81 din Codul penal. Revocarea suspendării condiționate nu are loc decât în cazul când, în cursul termenului de încercare, condamnatul săvârșește din nou infracțiunea de abandon de familie.

Legislație: Codul penal – art. 305.

Autoritate a statului: Organul de urmărire penală (poliție sau parchet) este sesizat prin plângerea prealabilă.

• **Caz concret:** Fostul soț al Mihaelei nu plătișe nici măcar într-o lună pensia alimentară de întreținere pentru fetița lor ce rămăsese în grija Mihaelei. Pentru că

trecuse deja un an de la finalizarea divorțului, perioadă în care Mihaela a trebuit să-și crească singură fetița fără niciun sprijin material din partea fostului soț, aceasta mi-a cerut sfatul în legătură cu situația ei. Pentru că își dorea nu doar ca fostul soț să plătească ceea ce stabilise instanța de judecată că are de plătit ca tată, ci și să fie tras la răspundere pentru nepăsarea față de copil, din opțiunile pe care i le-am descris Mihaela a ales să facă plângere penală la poliție pentru infracțiunea de abandon de familie. Deși a durat aproape un an Mihaela a simțit că s-a făcut dreptate atunci când s-a pronunțat sentința: amendă penală. Fostul soț a înțeles că plata întreținerii pentru copil este un lucru serios și că neîndeplinirea acestei obligații părintești te poate aduce în situația să ai cazier. De atunci, nu a mai întârziat cu plata pensiei de întreținere nicio lună.

Achitarea obligațiilor legale față de bugetele locale - Începând cu anul 2012, pentru menținerea drepturilor privind:

- alocația pentru susținerea familiei,
- concediul și indemnizația pentru creșterea copilului, respectiv stimulentele de inserție,
- concediul și indemnizația pentru îngrijirea copilului cu dizabilitate care a împlinit vârsta de 3 ani,
- venitul minim garantat,

persoanele îndreptățite care sunt în plata unuia dintre drepturile de mai sus și ale căror drepturi sunt stabilite de cel puțin 6 luni au obligația să își achite impozitele și taxele locale față de bugetul local pentru bunurile pe care le dețin în proprietate.

Pentru *famiiliile legal constituite*, obligația legală față de bugetul local se aplică asupra bunurilor familiei, indiferent de soțul care deține în proprietate respectivele bunuri.

Pentru *persoanele singure* care se ocupă de creșterea și îngrijirea unuia sau a mai multor copii, menținerea acestor drepturi nu este condiționată de obligația achitării impozitelor și taxelor locale față de bugetul local pentru bunurile pe care le dețin în proprietate.

Verificarea îndeplinirii obligației legale față de bugetul local se realizează anual, până la data de 31 ianuarie a fiecărui an, pentru obligațiile de plată către bugetul local aferente anului anterior.

Pentru verificarea îndeplinirii acestei obligații, agențiile teritoriale transmit primăriilor, până la data de 15 ianuarie a fiecărui an, tabelul centralizator cuprinzând beneficiarii drepturilor respective existente în plată la această dată și ale căror drepturi sunt stabilite de cel puțin 6

luni. Pe baza tabelului centralizator primarii verifică dacă persoanele respective au achitat pentru anul anterior obligațiile de plată către bugetul local și întocmesc situația centralizatoare cu persoanele care nu au respectat această condiție, pe care o transmit agențiilor teritoriale până la data de 31 ianuarie a fiecărui an.

Pentru beneficiarii care nu și-au achitat impozitele și taxele locale până la data de 15 ianuarie, serviciul de specialitate al primarului are obligația să comunice acestora suma de plată, iar în cazul în care prin hotărâre a autorității administrației publice locale s-a stabilit eșalonarea, reducerea sau scutirea obligațiilor legale de plată, se va comunica și termenul scadent pentru acestea. La data de 31 martie primarii verifică dacă persoanele respective și-au achitat impozitele și taxele locale și transmit agențiilor județene o nouă situație centralizatoare actualizată cu persoanele care nu și-au îndeplinit această obligație, până la data de 5 aprilie.

Neachitarea obligațiilor legale față de bugetele locale până la data de 31 martie conduce la suspendarea pe o perioadă de 5 luni a drepturilor respective începând cu drepturile aferente lunii aprilie.

Achitarea obligațiilor legale față de bugetul local în această perioadă de 5 luni atrage reluarea plății drepturilor, începând cu luna următoare celei în care s-a achitat obligația, inclusiv pentru drepturile cuvenite în perioada suspendării. În acest sens, beneficiarii drepturilor transmit agenției teritoriale copia actului eliberat de autoritatea administrației publice locale prin care se face dovada achitării obligațiilor de plată către bugetul local.

Dacă obligațiile față de bugetul local nu sunt achitate până la sfârșitul perioadei de 5 luni, atunci drepturile respective încetează.

În situația în care în perioada de suspendare de 5 luni dreptul încetează, iar persoana îndreptățită aduce în această perioadă dovada prin care se confirmă plata obligațiilor față de bugetul local, plata drepturilor se face numai pentru perioada cuprinsă între data suspendării drepturilor și data încetării acordării acestora.

Suspendarea, reluarea și încetarea drepturilor se fac prin decizie a directorului executiv al agenției teritoriale.

Autoritățile administrației publice locale pot aproba scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări la obligațiile de plată față de bugetele locale, pentru beneficiarii drepturilor respective.

Legislație: Legea nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei, republicată, – art. 29, O.U.G. nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor ,cu modificările și completările ulterioare, – art. 38, Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare, – art. 16¹.

Autoritate a statului: Primăria de domiciliu și Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială sau agenția județeană

Site: www.prestatiisociale.ro

Adresa: Șoseaua Panduri, nr. 22, sectorul 5, București

Tel: 021/313.60.47

Fax : 021/313.60.98

E-mail : anps@prestatiisociale.ro

Agenția Națională are în subordine agenții județene pentru plăți și inspecție socială, respectiv a municipiului București, care sunt organizate și funcționează ca servicii publice deconcentrate cu personalitate juridică. Datele de contact ale acestora sunt prezentate în anexa nr. 1.

Administrarea bunurilor copilului – Părinții au dreptul și îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum și de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz. După împlinirea vârstei de 14 ani minorul își exercită drepturile și își execută obligațiile singur, în condițiile legii, însă numai cu încuviințarea părinților și, după caz, a instanței de tutelă.

Legislație: Codul civil - art. 501.

Adopția – Adopția este operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator¹ și adoptat², precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului.

Persoanele adoptate au dreptul de a-și cunoaște originile și propriul trecut și beneficiază de sprijin în realizarea demersurilor vizând contactarea părinților firești sau a rudelor biologice. Adoptatorii sunt obligați să informeze gradual copilul că este adoptat, începând de la vârste cât mai mici, cu sprijinul specialiștilor.

Părinții firești sau rudele biologice ale persoanelor adoptate pot obține informații cu caracter general vizând persoana adoptată numai

¹ Persoana care a adoptat sau care dorește să adopte.

dacă există acordul expres al acesteia sau, după caz, al persoanei sau familiei adoptatoare.

Persoanele adoptate au dreptul să solicite și să obțină informații care atestă adopția, precum și informații cu caracter general vizând traseul instituțional și istoricul personal care nu dezvăluie identitatea părinților firești. Dezvăluirea adopției poate fi făcută numai în cazul persoanelor care au dobândit capacitate deplină de exercițiu. Adoptatorii și adoptatul au dreptul să obțină din partea autorităților competente extrase din registrele publice al căror conținut atestă faptul, data și locul nașterii, dar nu dezvăluie în mod expres adopția și nici identitatea părinților firești.

Identitatea părinților firești ai adoptatului poate fi dezvăluită înainte de dobândirea de către acesta a capacității depline de exercițiu numai pentru motive medicale, de către Oficiu³, la cererea oricărui dintre adoptatori, a adoptatului, soțului sau descendenților acestuia ori a reprezentantului unei instituții medicale sau a unui spital. După dobândirea capacității depline de exercițiu, adoptatul poate solicita tribunalului în a cărui rază teritorială se află domiciliul său ori, în cazul în care el nu are domiciliul în România, Tribunalului București, să-i autorizeze accesul la informațiile aflate în posesia oricăror autorități publice cu privire la identitatea părinților săi firești.

Persoanele adoptate care dețin informații asupra identității părinților firești se pot adresa direct Oficiului pentru realizarea demersurilor vizând contactarea părinților firești sau a rudelor biologice.

Informațiile relevante referitoare la adopție, la originea copilului, în special cele cu privire la identitatea părinților firești, precum și datele asupra istoricului medical al copilului și familiei sale se păstrează minimum 50 de ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii de încuviințare a adopției.

Legislație: Codul civil – art. 451 și Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată, – art. 66 - 70

² Persoana care a fost sau care urmează să fie adoptată.

³ Oficiul este organ de specialitate al administrației publice centrale cu atribuții de supraveghere și coordonare a activităților referitoare la adopție.